



Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,  
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε  
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

**Νεοελληνική Γλώσσα**

**Β΄ Γυμνασίου**

**Τίτλος:**

**«Φιλία στο διαδίκτυο»**

**ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΚΡΗΣ**



**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

**Θεσσαλονίκη 2013**



## ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας δευτεροβάθμιας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: [centre@komvos.edu.gr](mailto:centre@komvos.edu.gr)



## Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

### *Τίτλος*

Φιλία στο διαδίκτυο

### *Δημιουργός σεναρίου*

Ελευθέριος Βεκρής

### *Διδακτικό αντικείμενο*

Νεοελληνική Γλώσσα

### *Τάξη*

Β΄ Γυμνασίου

### *Χρονολογία*

Ιανουάριος 2013

### *Διδακτική/θεματική ενότητα*

3<sup>η</sup> ενότητα: Φίλοι για πάντα

### *Διαθεματικό*

Ναι

### *Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα*

Πληροφορική

Ερευνητικές Εργασίες – Project

### *Χρονική διάρκεια*

10-12 ώρες Νεοελληνικής Γλώσσας και 5 ώρες Πληροφορικής.

### *Χώρος*

I. Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων.

II. Εικονικός χώρος: Διαδίκτυο, facebook, ιστοσελίδα σχολικής μονάδας.



### ***Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή***

Για την υλοποίηση του σεναρίου κρίνεται σκόπιμη η ύπαρξη αίθουσας υπολογιστών και η δυνατότητα χρήσης υπολογιστή και προβολικού μηχανήματος ή ψηφιακού πίνακα εντός της αίθουσας διδασκαλίας.

Διδάσκοντες και διδασκόμενοι μπορούν να υλοποιήσουν με περισσότερη άνεση το σενάριο, στον βαθμό που είναι εξοικειωμένοι με την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και με τη χρήση υπολογιστών (Word και Excel).

### ***Εφαρμογή στην τάξη***

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

### ***Το σενάριο στηρίζεται***

-

### ***Το σενάριο αντλεί***

Τσώνη Αναστασία, 6<sup>η</sup> ενότητα «Παρακολουθώ, Ενημερώνομαι και Ψυχαγωγούμαι από διάφορες πηγές (Μ.Μ.Ε., Διαδίκτυο κ.τ.λ.)», Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου, 2011. Από το παραπάνω σενάριο αξιοποίησα τις πηγές από το 6<sup>ο</sup> φύλλο εργασίας που αφορά σε θέματα ασφάλειας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

## **Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ**

Στο πρώτο δίωρο οι μαθητές, δουλεύοντας σε ομάδες και με τη βοήθεια απλών ερωτημάτων, συνειδητοποιούν δικές τους εμπειρίες, απόψεις και στάσεις σχετικά με τα θέματα κοινωνικής δικτύωσης.

Στα δύο επόμενα δίωρα οι μαθητές διερευνούν σε κείμενα που αναζητούν σε σώματα κειμένων, αλλά και στο διαδίκτυο γενικότερα, απόψεις και προβληματισμούς άλλων, δημοσιογράφων, ειδικών και μη ειδικών, απλών πολιτών, ώστε να ενημερωθούν γενικότερα και ειδικότερα για τις νέες μορφές φιλίας που αναπτύσσονται μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Τα ευρήματα των μαθητών



καθ' ομάδες παρουσιάζονται στην ολομέλεια της τάξης σε οργανωμένα κείμενα (πολυτροπικά, μονοτροπικά, συνεχή και ασυνεχή, προφορικά και γραπτά).

Στο τέταρτο δίωρο οι μαθητές καλούνται να σχεδιάσουν μια επιτόπια έρευνα στον χώρο του σχολείου που στόχο θα έχει τη διερεύνηση στάσεων των μαθητών σχετικά με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η έρευνα μπορεί να είναι ποιοτική και ποσοτική. Στο ποσοτικό μέρος, ο μαθητές μπορούν να αξιοποιήσουν έτοιμα ερωτηματολόγια κάνοντας αλλαγές που κρίνουν σκόπιμες και να διερευνήσουν αθροιστικά τον βαθμό αξιοποίησης των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης (στο εξής ΜΚΔ), τον τρόπο, τον σκοπό κ.λπ. Στο ποιοτικό μέρος μπορούν να συγκεντρώσουν αφηγήσεις συμμαθητών τους με εμπειρίες θετικές και αρνητικές από τη χρήση των ΜΚΔ.

Η έρευνα διενεργείται κάνοντας χρήση κι άλλων ωρών πέραν του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας εφόσον γίνεται διαθεματικά. Αξιοποιούνται και ώρες από το μάθημα της Πληροφορικής και της Οικιακής Οικονομίας. Για τη διενέργεια της έρευνας (συμπλήρωση ερωτηματολογίων, μαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις από μαθητές κ.λπ.) απαιτούνται συνολικά 3 ώρες.

Στο πέμπτο δίωρο οι μαθητές επεξεργάζονται τα ευρήματα της έρευνας και αποφασίζουν τον τρόπο παρουσίασης. Τα ποσοτικά στοιχεία μπορούν να παρουσιασθούν με τη βοήθεια του Excel στην ώρα της πληροφορικής.

Στο έκτο δίωρο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας.

## Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

### *Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο*

Στο σενάριο θίγεται ένα επίκαιρο θέμα, οι φιλίες του Διαδικτύου, για το οποίο οι μαθητές κατά τεκμήριο έχουν εμπειρίες και διαμορφωμένες στάσεις. Σημαντικός πόρος γνώσης, μαζί με το διαθέσιμο κειμενικό υλικό, είναι ο προφορικός και γραπτός λόγος των μαθητών, ο οποίος μπορεί να γονιμοποιηθεί και να γονιμοποιήσει τον λόγο των κειμένων.



Η παιδαγωγική των Πολυγραμματισμών του New London Group μπορεί να δώσει το παιδαγωγικό πλαίσιο στο οποίο ο λόγος των μαθητών ισότιμα συναντά τον λόγο των κειμένων με ενδιαφέροντα αποτελέσματα.

Η διδακτική πορεία ξεκινά από τα βιώματα και από τους διαθέσιμους πόρους γραμματισμού των μαθητών (Situated practice) και συνεχίζει στην ανοικτή διδασκαλία (Overt Instruction) μέσω της οποίας οι μαθητές κατανοούν τα κειμενικά είδη αναλύοντας τα συστατικά τους. Στη φάση αυτή οι μαθητές «ανοίγονται» στον κόσμο των κειμένων, στους διαθέσιμους πόρους γνώσης και εμπειρίας (διαθέσιμα εκπαιδευτικά υλικά, βάσεις δεδομένων, βιβλία κ.λπ.) που είναι σχετικοί με το θέμα που μελετούν. Στη συνέχεια επιχειρούν να προσεγγίσουν τη σχέση των κειμένων με τα κοινωνικά συμφραζόμενα (Critical framing), ώστε στη συνέχεια να επιχειρήσουν να αρθρώσουν το δικό τους λόγο δημιουργώντας τα δικά τους κείμενα μετασχηματίζοντας κείμενα που ανέγνωσαν και πρότερες γλωσσικές εμπειρίες (Transformed Practice) (Cope & Kalantzis 2000).

Η διαμόρφωση του δικού τους κειμένου μπορεί να προέλθει και μέσω ερευνητικής εργασίας που στηρίζεται στη μέθοδο project με την οποία ενεργοποιούνται οι μαθητές και αναλαμβάνουν κοινωνική δράση, ώστε η σχολική κοινότητα να ευαισθητοποιηθεί για το θέμα και να διαμορφώσουν ενσυνείδητες στάσεις.

#### **Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ**

##### ***Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής***

Με την ενασχόλησή τους με το συγκεκριμένο οι μαθητές αναμένεται να γνωρίσουν:

- Ποια είναι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και ποιος ο ρόλος τους στη διαδικτυακή επικοινωνία.
- Ποια είναι τα οφέλη από τη χρήση των ΜΚΔ.
- Ποιοι είναι οι πιθανοί κίνδυνοι.
- Για ποιο λόγο εμφανίζονται νέοι που υπεραπασχολούνται με τα μέσα αυτά.



- Γιατί οι ενήλικες (γονείς και εκπαιδευτικοί) ανησυχούν.
- Ποιες οι προκαταλήψεις σχετικά με τη χρήση των ΜΚΔ.

### *Γνώσεις για τη γλώσσα*

- Οι μαθητές κατά την ενασχόλησή τους με τη συγκεκριμένη ενότητα μπορούν να εξοικειωθούν ακόμα περισσότερο με τη χρήση του ρήματος ανάλογα με τον επικοινωνιακό στόχο (εγκλίσεις, φωνές, διαθέσεις, παθητική και ενεργητική σύνταξη).
- Το θέμα, επειδή έχει θετικές και αρνητικές πλευρές, προσφέρεται για τη διδασκαλία του επιχειρήματος στον γραπτό και προφορικό λόγο με στόχο τη σαφήνεια, την αξιοποίηση του ορθού λόγου και τον σεβασμό των συνομιλητών.
- Κατά τη δημιουργία των δικών τους κειμένων οι μαθητές μπορούν να εξασκηθούν στην παραγωγή γλωσσικών κειμένων, πολυτροπικών κειμένων (αφίσες, ηλεκτρονικές παρουσιάσεις, κόμικς κ.λπ.) αλλά και στην κατανόηση και παραγωγή των υβριδικών κειμένων που παρατηρούνται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

### *Γραμματισμοί*

Στο σενάριο δίνεται η δυνατότητα διαμόρφωσης αυθεντικών συμβάντων γραμματισμού μέσω των οποίων οι μαθητές κατακτούν ικανότητες, ώστε να επικοινωνούν αποτελεσματικά με γνώμονα τον ορθό λόγο και όσο γίνεται μακριά από προκαταλήψεις και αυθαίρετες απόψεις.

### Γλωσσικός γραμματισμός

- Σε επίπεδο κατανόησης: α) στον γραπτό λόγο, οι μαθητές ασκούνται στην εντός κοινωνικών συμφραζομένων ανάγνωση· κατανοούν το κείμενο όχι μόνο στην γραμματικοσυντακτική του δομή, αλλά κι ως κοινωνική πρακτική που επηρεάζει τη ζωή τους αλλά και την κοινωνική πραγματικότητα στην οποία



αναφέρεται, β) στον προφορικό λόγο ασκούνται στην προσεκτική ακρόαση και στην πειθαρχημένη συμμετοχή σε μια αυθεντική συζήτηση, στην οποία συμβάλλουν με λογικά επιχειρήματα και με σεβασμό στους συνομιλητές τους.

- Σε επίπεδο παραγωγής λόγου, προφορικού και γραπτού, καλούνται να παραγάγουν κείμενα αυθεντικά, των οποίων η χρήση δεν περιορίζεται στις ανάγκες του «σχολικού γραμματισμού». Άλλωστε, σύμφωνα με τη μεθοδολογία του project τα κείμενα που θα προκύψουν από την όλη ενασχόληση των μαθητών πρέπει να είναι κοινωνικώς χρήσιμα, τουλάχιστον σε επίπεδο σχολικής μονάδας.

#### Νέοι γραμματισμοί

Κατά την παραγωγή λόγου και τη διερεύνηση του θέματος οι μαθητές θα αξιοποιήσουν νέες μορφές γραμματισμού που αναπτύσσονται στα νέα τεχνολογικά περιβάλλοντα επικοινωνίας.

Ο ψηφιακός γραμματισμός διατρέχει όλες τις φάσεις εξέλιξης του σεναρίου, από την αναζήτηση υλικού (σώματα κειμένων, αναζήτηση υλικού επί τη βάση κριτηρίων), παρουσιάσεις εντός της τάξης, αξιοποίηση υβριδικών κειμένων, μέχρι την επεξεργασία ερευνητικών δεδομένων και παραγωγή λόγου σε περιβάλλον Microsoft Office (Word, Powerpoint, Excel).

#### Κριτικός Γραμματισμός

Στο συγκεκριμένο σενάριο οι μαθητές καλούνται να κατανοήσουν κείμενα ως κοινωνικές πρακτικές μέσω των οποίων αλληλεπιδρούν με το κοινωνικό τους περιβάλλον ως ισότιμοι συνομιλητές. Οι γνώσεις για τη γλώσσα και τον κόσμο αξιοποιούνται στην προσπάθειά τους να κατανοήσουν τον κόσμο και να διαμορφώσουν τη δική τους στάση και λόγο μέσα σ' αυτόν. Υπ' αυτή την έννοια το σενάριο εγγράφεται στον Κριτικό Γραμματισμό.





## Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

### *Αφετηρία*

Οι σχέσεις που αναπτύσσονται στο διαδίκτυο είναι κάτι που γενικώς απασχολεί τη σχολική κοινότητα, γονείς κυρίως και εκπαιδευτικούς, που βιώνουν ανασφάλεια, μια και δεν μπορούν να ελέγχουν την επικοινωνία των νέων στα νέα ψηφιακά περιβάλλοντα επικοινωνίας. Επιπλέον, η σχολική κοινότητα συνταράχθηκε πρόσφατα από αυτοκτονία μαθήτριας, η οποία φέρεται επηρεασμένη από επαφές μέσω διαδικτύου. Όποτε το θέμα υπαγορεύεται από την ανάγκη ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε θέματα ασφαλούς χρήσης των ΜΚΔ.

### *Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο*

Το θέμα του σεναρίου αναφέρεται στην 3<sup>η</sup> ενότητα του σχολικού βιβλίου της Νεοελληνικής Γλώσσας Β΄ Γυμνασίου «Φίλοι για πάντα» και επικεντρώνει στις φιλικές σχέσεις που αναπτύσσονται στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης.

Το ρήμα (φωνές, διαθέσεις και σύνταξη, παθητική και ενεργητική) αποτελεί αντικείμενο τριών συνεχόμενων ενοτήτων (2ης, 3ης και 4ης). Αναφορές στις ιδιότητες του ρήματος και της λειτουργίας του στον λόγο υπάρχουν και στο παρόν σενάριο στο πλαίσιο της επικοινωνιακής προσέγγισης του γλωσσικού μαθήματος.

### *Αξιοποίηση των ΤΠΕ*

Το θέμα του σεναρίου είναι οι ΤΠΕ, τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, και πιο συγκεκριμένα η κοινωνική τους χρήση και οι κοινωνικές στάσεις που αναπτύσσονται σε σχέση με αυτά.

Οι μαθητές γνωρίζουν τα ΜΚΔ, συνειδητοποιούν και πιθανόν μεταβάλλουν στάσεις σχετικά με τη χρήση τους.

Στην αξιοποίηση δε των αποτελεσμάτων της ερευνητικής τους εργασίας αξιοποιείται η γλώσσα του Excel και του Powerpoint.



### *Κείμενα*

1. Γιώτα Λογίου, [«Με αφορμή την παγκόσμια ημέρα ασφαλούς διαδικτύου»](#).
2. [«Μήνυμα για τη Φιλία σαρώνει στο Διαδίκτυο»](#).
3. [«Το Διαδίκτυο επαναπροσδιορίζει την έννοια της φιλίας.»](#)
4. Ρούλα Γιακοπούλου, [«E-ρωτες και φιλίες στα χρόνια... του Ίντερνετ»](#).
5. Ευστράτιος Παπάνης, [«Κίνδυνοι στα σχολεία: Facebook, κίνδυνοι και μαθητές»](#).
6. Χριστίνα Γιαννακοπούλου, [«Ίντερνετ: απομόνωση ή κοινωνικοποίηση»](#).
7. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, [Δίωξη ηλεκτρονικού εγκλήματος. Cyberkids](#).
8. Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου. [Εγχειρίδιο ορθών πρακτικών. Μέσα Κοινωνικής δικτύωσης.](#)

### *Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις*

#### 1<sup>ο</sup> δίωρο

Οι μαθητές συζητούν το θέμα στο πλαίσιο δομημένης συζήτησης. Χωρίζονται σε ομάδες και, αφού συνειρμικά με το άκουσμα της λέξης ΜΚΔ, καταγράφουν τρεις λέξεις ο καθένας, συζητούν με τα μέλη της ομάδας τους το θέμα, ακολουθώντας το γνωστό σχήμα K-W- L<sup>1</sup> (Τι ξέρω – Τι θέλω να μάθω- Τι έμαθα).

Η συζήτηση ξεκινά με το «Τι ξέρω» και συμπληρώνει η κάθε ομάδα τις πληροφορίες που καταθέτουν τα μέλη της στη σχετική στήλη. Στο τέλος ανακοινώνονται οι απόψεις στην ολομέλεια και η τάξη συνολικά συνειδητοποιεί τι ξέρει για το θέμα. Τη διαδικασία βοηθάει ιδιαίτερα ο ψηφιακός (διαδραστικός)

---

<sup>1</sup> What I Know, What I Want to know, What I Learned, που εισηγήθηκε η Ogle (1986) και έκτοτε εφαρμόζεται από πολλούς εκπαιδευτικούς με επιτυχία.



πίνακας με τον οποίο μπορούμε να αποθηκεύουμε τα δεδομένα που προκύπτουν από την ομαδική διερεύνηση του θέματος.

Στη δεύτερη ώρα πάλι με τον ίδιο τρόπο συμπληρώνουν τη στήλη «Τι θέλω να μάθω». Καταγράφονται καθ' ομάδες οι επιθυμίες των ομάδων και μέσα από μια διαδικασία σύνθεσης η ολομέλεια καταλήγει στα βασικότερα ερωτήματα που επιθυμεί να ασχοληθεί με τη διερεύνησή τους στη συνέχεια. Ο αριθμός των ερωτημάτων μπορεί με κατάλληλο χειρισμό να αντιστοιχεί στον αριθμό των ομάδων.

Στο τέλος του 1<sup>ου</sup> δίωρου οι μαθητές αναμένεται να ξέρουν τι ξέρουν και τι θέλουν να μάθουν. Ο βαθμός επίγνωσης από τους μαθητές σχετικά με τα παραπάνω ερωτήματα αποτελεί και το κριτήριο αξιολόγησης της διαδικασίας.

Οι ομάδες και ο εκπαιδευτικός μέχρι την έναρξη της επόμενης φάσης αναζητούν κείμενα και πηγές, στα οποία θα στηριχθούν οι ομάδες για την αναζήτησή τους.

Το πρώτο δίωρο αποτελεί και τη φάση της «τοποθέτησης» της διδασκαλίας στα ενδιαφέροντα των μαθητών.

2<sup>ο</sup> δίωρο (ενδεχομένως και 3<sup>ο</sup> δίωρο)

Για την οικονομία των αναγκών του σεναρίου οργανώνεται ενδεικτικά η επόμενη φάση της «ανοικτής» διδασκαλίας επί τη βάσει πιθανών ερωτημάτων που έχουν ανακύψει από την προηγούμενη φάση.

Τα πιθανά ερωτήματα είναι:

- A. Ποια είναι τα Μέσα Κοινωνικής δικτύωσης; (Περισσότερες πληροφορίες για το είδος και τη λειτουργία τους)
- B. Ποιοι τα χρησιμοποιούν κυρίως και για ποιους λόγους;
- Γ. Ποιοι ωφελούνται από τη χρήση τους;
- Δ. Ποιοι ενδεχομένως ζημιώνονται;
- Ε. Οι νέοι τα αξιοποιούν ως μέσο γνωριμίας με άλλους; Με ποιον τρόπο; Με ποιους κινδύνους;



Στ. Υπάρχουν συγκεκριμένες, αφηγημένες, θετικές εμπειρίες από τη χρήση των συγκεκριμένων μέσων;

Ζ. Υπάρχουν συγκεκριμένες, αρνητικές εμπειρίες από τη χρήση του διαδικτύου;

Η. Ποιες είναι οι προφυλάξεις που πρέπει να λαμβάνουμε για ένα ασφαλές διαδίκτυο;

Για την απάντηση των ερωτημάτων μπορεί να οργανωθεί ομαδοσυνεργατικά η διερεύνηση υλικού. Το υλικό μπορεί να αναζητηθεί από τους μαθητές στο εργαστήριο πληροφορικής ή μπορεί να δοθεί από τον διδάσκοντα επιλεγμένο υλικό να δουλέψουν σε ομάδες -σε περίπτωση που δοθεί η δυνατότητα στους μαθητές να αναζητήσουν οι ίδιοι το υλικό πρέπει να προστεθεί άλλο ένα δίωρο στο παρόν σενάριο.

Σε ομάδες διερευνούν τα επιμέρους θέματα και δίνουν απαντήσεις σε ερωτήματα που έχουν θέσει αλλά και σε ερωτήματα που ο ίδιος ο διδάσκων κρίνει σκόπιμο να τεθούν. Σε θέματα που ο διδάσκων κρίνει πως υπάρχει παραπληροφόρηση ή άνιση ενημέρωση, σκόπιμο είναι ο διδάσκων να επιμένει να θέτει ερωτήματα προς διερεύνηση.

Ενδεικτικά διαμορφώνονται τα εξής θέματα με παράθεση σχετικών δικτυακών τόπων από τους οποίους θα αντλήσουν υλικό οι μαθητές.

A. Ποια είναι τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης και ποια η λειτουργία τους;

Πηγές

1. Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου. [Εγχειρίδιο ορθών πρακτικών. Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης.](#)

B. Η φιλία στο Διαδίκτυο. Η ανώδυνη πλευρά.

Πηγές

Χριστίνα Γιαννακοπούλου. [«Ίντερνετ: απομόνωση ή κοινωνικοποίηση».](#)

Ρούλα Γιακοπούλου. [«E-ρωτες και φιλιές στα χρόνια... του Ίντερνετ».](#)

3. [«Το Διαδίκτυο επαναπροσδιορίζει την έννοια της φιλίας».](#)



Γ. Ποιοι είναι οι κίνδυνοι από τη χρήση ΜΚΔ;

Πηγές

1. Ευστράτιος Παπάνης. «[Κίνδυνοι στα σχολεία: Facebook, κίνδυνοι και μαθητές](#)».
2. Γιώτα Λογίου. «[Με αφορμή την παγκόσμια ημέρα ασφαλούς διαδικτύου](#)».

Δ. Πώς προφυλασσόμαστε από τους κινδύνους;

Πηγές

1. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη. [Δίωξη ηλεκτρονικού εγκλήματος](#). Cyberkids.
2. [Για ένα ασφαλέστερο διαδίκτυο](#).

Αφού μελετήσουν οι ομάδες τα κείμενα στα οποία οι δικτυακοί τόποι παραπέμπουν, καταγράφουν τις απαντήσεις που δίνονται στο βασικό ερώτημα που απασχολεί τη κάθε ομάδα. Οι απαντήσεις δίνονται με έμφαση στο βασικό ρήμα, όπως π.χ. «Με τα Μ.Κ.Δ. οι χρήστες του δικτύου **επικοινωνούν** μεταξύ τους» ή «Στα Μ.Κ.Δ. υπάρχει κίνδυνος οι χρήστες να εξαπατηθούν» κ.τ.ό.

Αφού απαντήσουν με τη χρήση των σχετικών ρημάτων σε κάθε ερώτημα, κατηγοριοποιούν τα ρήματα κατά τη διάθεσή τους (ενεργητική, παθητική, μέση κι ουδέτερη) και κατά την έγκλισή τους (οριστική, υποτακτική, προστακτική).

Στο τέλος της διαδικασίας οι μαθητές μπορούν να εκτιμήσουν πόσες δυνατότητες έχουν οι χρήστες να «κάνουν» και πόσα να «πάθουν», πόσες βεβαιότητες και πόσα ενδεχόμενα σχετικά με τα Μ.Κ.Δ.

Στο τέλος του δώρου, πιθανότατα σε μια ώρα ακόμα, οι μαθητές μετά την ολοκλήρωση της επεξεργασίας των κειμένων συνειδητοποιούν «τι έμαθαν» σε σχέση με αυτά που ήθελαν να μάθουν. Συμπληρώνουν την τρίτη στήλη δίπλα στις άλλες δύο: «Τι ξέρω» και «Τι θέλω να μάθω».

3<sup>ο</sup> δώρο και 4<sup>ο</sup> δώρο



Στη συνέχεια, οι μαθητές παράγουν τα δικά τους κείμενα.

Εργασία 1<sup>η</sup>

Σύνταξη ερωτηματολογίου με σκοπό τη διερεύνηση στάσεων των μαθητών της σχολικής μονάδας.

Εργασία 2<sup>η</sup>

Σύνταξη ενημερωτικού εντύπου ή ηλεκτρονικής παρουσίασης σχετικά με το ασφαλές διαδίκτυο.

Εργασία 3<sup>η</sup>

Δημιουργία αφισών με σκοπό την ευαισθητοποίηση των μαθητών σχετικά με το θέμα.

Εργασία 4<sup>η</sup>

Δημιουργία κόμικς σχετικών με το θέμα.

Εργασία 5<sup>η</sup>

Εκπόνηση σύντομων άρθρων για την ιστοσελίδα του σχολείου.

5<sup>ο</sup> δίωρο

Ανακοίνωση των αποτελεσμάτων στην ολομέλεια του τμήματος και συζήτηση γύρω από αυτά.



**ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

Φύλλο εργασίας 1

Τι ξέρω για τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης	Τι θέλω να μάθω	Τι έμαθα



## Φύλλο εργασίας 2

1. Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου. Εγχειρίδιο ορθών πρακτικών. Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης.

[http://neoiagrot.es.teimes.gr/images/stories/siteimages/Section2/manual3\\_social\\_media.pdf](http://neoiagrot.es.teimes.gr/images/stories/siteimages/Section2/manual3_social_media.pdf).

Αφού διαβάσεις το ενημερωτικό ηλεκτρονικό έντυπο, απάντησε στις παρακάτω ερωτήσεις:

A. Τι είναι τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης;

.....

.....

.....

.....

B. Ποιος είναι ρόλος και η λειτουργία των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης; - (Αξιοποίησε τα ρήματα του κειμένου με τα οποία αποδίδεται ο ρόλος των Μ.Κ.Δ.)

.....

.....

.....

.....

.....

Γ. Να κατατάξεις τα ρήματα που αναφέρονται στον ρόλο των Μ.Κ.Δ. ως προς τη διάθεσή τους και την έγκλισή τους;

Ενεργητική διάθεση	Παθητική διάθεση	Μέση διάθεση	Ουδέτερη διάθεση



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ  
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ  
*επένδυση στην κοινωνία της γνώσης*

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ  
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ  
2007-2013  
πρόγραμμα για την ανάπτυξη  
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση  
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης


Οριστική	Υποτακτική	Προστακτική

(Βρείτε ορθογραφικά λάθη στα ρήματα της σελίδας 4 του κειμένου)<sup>2</sup>

<sup>2</sup> Σύνηθες λάθος στη χρήση του β' πληθυντικού της Προστακτικής Αορίστου είναι η κατάληξη –είστε αντί –ήστε π.χ. «Αξιοποιείστε» αντί του ορθού «Αξιοποιήστε». Ας σημειωθεί ότι το γραμματικό λάθος είναι ευρέως διαδεδομένο και παρατηρείται και σε κείμενα φιλολόγων.



Δ. Σε ποια συμπεράσματα σε οδηγεί η εξέταση των διαθέσεων και των εγκλίσεων των ρημάτων<sup>3</sup>;

-----

-----

-----

-----

-----

-----

---

<sup>3</sup> Με την εξέταση των διαθέσεων των ρημάτων και των εγκλίσεων αναμένεται οι μαθητές να συνειδητοποιήσουν τον ενεργητικό ρόλο που έχει ο χρήστης ή τον παθητικό, όπως επίσης ποιες είναι βεβαιότητες και ποιες οι πιθανότητες σε σχέση με τη χρήση των Μ.Κ.Δ.



### Φύλλο εργασίας 3

#### **Ίντερνετ: απομόνωση ή κοινωνικοποίηση.**

Σύμφωνα με έρευνα που είχε πραγματοποιηθεί στην Αμερική στα τέλη της δεκαετίας του '90, η χρήση του ίντερνετ φαινόταν να έχει αρνητικές επιπτώσεις στη κοινωνική ζωή των ανθρώπων. Πρόσφατες όμως έρευνες δίνουν μια διαφορετική εικόνα καθώς δείχνουν πως το ίντερνετ δεν επηρεάζει αρνητικά την κοινωνική ζωή και την ψυχολογία του ατόμου. Αντίθετα μάλιστα, φαίνεται πως τώρα το ίντερνετ βοηθά στην αύξηση και την διατήρηση κοινωνικών σχέσεων. Η εξάπλωση του ίντερνετ στα περισσότερα σπίτια καθώς και ο συνεχής πολλαπλασιασμός ιστοσελίδων κοινωνικών σχέσεων έχουν μετατρέψει το ίντερνετ σε ένα εργαλείο κοινωνικών επαφών.

Μέσα από το ίντερνετ μπορεί κανείς να διατηρήσει την επικοινωνία με φίλους και συγγενείς που μένουν μακριά, αλλά και να επανασυνδεθεί με παλιούς φίλους, συμμαθητές ή συμφοιτητές. Επιπλέον μπορεί να γνωρίσει καινούρια άτομα με κοινά ενδιαφέροντα, κοινούς προβληματισμούς ή απλά άτομα για να ανταλλάξει δυο κουβέντες - καινούριες φίλιες, προσωπικές σχέσεις αλλά και απλές κοινωνικές επαφές δημιουργούνται καθημερινά μέσα από τον κόσμο του ίντερνετ. Συχνά οι διαδικτυακές αυτές σχέσεις παίρνουν μορφή και συνεχίζουν πέρα από τα σύνορα του διαδικτύου.

Αυτοί που φαίνεται πως επωφελούνται περισσότερο τις κοινωνικές δυνατότητες του ίντερνετ είναι άνθρωποι που είναι εξωστρεφείς και κοινωνικά δικτυωμένοι. Οι εσωστρεφείς όμως, δηλαδή αυτοί που είναι πιο 'κλειστοί' δεν εκμεταλλεύονται το ίντερνετ για να διευρύνουν τον κοινωνικό τους κύκλο. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει πως το ίντερνετ συμβάλλει στην απομόνωση των πιο 'κλειστών' ανθρώπων, αλλά απλά δεν τους βοηθά να κοινωνικοποιηθούν περισσότερο.

Σύμφωνα λοιπόν με τα παραπάνω, το ίντερνετ φαίνεται να είναι ένα εργαλείο, που αν χρησιμοποιηθεί σωστά, παρέχει τη δυνατότητα να αυξηθούν και να διατηρηθούν οι κοινωνικές μας σχέσεις. Όπως όμως με όλα τα εργαλεία, σημασία έχει το πως το χρησιμοποιεί κανείς και σε ποιο βαθμό. Άλλωστε το ίντερνετ δεν μπορεί να αντικαταστήσει το χρόνο που περνάμε με συγγενείς και φίλους.

Γράφει η Χριστίνα Γιαννακοπούλου,  
Ψυχολόγος - Ψυχοθεραπεύτρια

A. Ποιο είναι το θέμα και ποια η θέση της αρθρογράφου;



**Ευρωπαϊκή Ένωση**  
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ  
**ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ**  
*επένδυση στην κοινωνία της γνώσης*

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ  
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



**ΕΣΠΑ**  
**2007-2013**  
πρόγραμμα για την ανάπτυξη  
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

-----

-----

-----

-----

Β. Να κατατάξεις τα ρήματα σχετικά με το Διαδίκτυο (Ιντερνετ) ως προς τη διάθεσή τους και την έγκλισή τους;

Ενεργητική διάθεση	Παθητική διάθεση	Μέση διάθεση	Ουδέτερη διάθεση

Οριστική	Υποτακτική	Προστακτική

	<p>ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ <i>επένδυση στην κοινωνία της γνώσης</i></p>	
<p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ</p>	<p>πρόγραμμα για την ανάπτυξη ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ</p>
<p>Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης</p>		


Δ. Σε ποια συμπεράσματα σε οδηγεί η εξέταση των διαθέσεων και των εγκλίσεων των ρημάτων<sup>4</sup>;

-----  
 -----  
 -----  
 -----

Ε. Συμφωνείτε με τη θέση της αρθογράφου;

-----  
 -----  
 -----  
 -----

---

<sup>4</sup> Εδώ αναμένεται να σχολιασθεί από τους μαθητές η έμφαση στις δυνατότητες του διαδικτύου με τη χρήση ρημάτων ενεργητικής διάθεσης και την αβεβαιότητα που δίνουν τα ρήματα «φαίνεται», «δείχνουν» κ.τ.ό. και η εκτεταμένη χρήση της υποτακτικής έγκλισης.



## Φύλλο εργασίας 4

### Το Διαδίκτυο επαναπροσδιορίζει την έννοια της φιλίας

Για τους εφήβους του σήμερα, οι φιλίες συνάπτονται σε περιοχές πέρα από τη σχολική τάξη ή τη γειτονιά τους.

Το Διαδίκτυο και το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, αλλά και τα site κοινωνικής δικτύωσης αλλάζουν τον τρόπο με τον οποίο οι έφηβοι ορίζουν τη φιλία και την επικοινωνία με τους συνομηλίκους τους.

Πολλές φορές, μάλιστα, οι έφηβοι γίνονται φίλοι με άτομα τα οποία δεν γνωρίζουν απαραίτητως στον πραγματικό κόσμο.

Σύμφωνα με νέα έκθεση της Harris Interactive και της Alloy Media & Marketing, για τους νέους ηλικίας 13 έως 18 ετών, η αποστολή email και το Instant Messaging είναι «τόσο αυτονόητα ως τρόπος επικοινωνίας με τους φίλους όπως το να μιλάνε μαζί τους στο τηλέφωνο».

Υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των ηλικιακών ομάδων 8 έως 12 ετών και 13 έως 18 ετών σχετικά με το πώς επικοινωνούν με τους φίλους τους.

Ενώ το 81% των μικρότερων παιδιών προτιμά ως τρόπο επαφής τη συζήτηση πρόσωπο με πρόσωπο, μόλις το 53% των μεγαλύτερων έχει την ίδια άποψη.

Οι έφηβοι είναι πολύ πιο πιθανόν να χρησιμοποιήσουν πρόγραμμα IM ή το κινητό τηλέφωνο για να μείνουν σε επαφή με τους φίλους τους.

«Το Διαδίκτυο παίζει έναν όλο και πιο σημαντικό ρόλο στις φιλίες που δημιουργούν τα παιδιά.

Τα site κοινωνικής δικτύωσης συμβάλλουν στην ανάπτυξη της νεαρής προσωπικότητας, προσφέροντας μια πλατφόρμα όπου οι έφηβοι μπορούν να κτίσουν σχέσεις, να θεμελιώσουν την ανεξαρτησία τους, να ενισχύσουν την ταυτότητά τους και να γίνουν μέρος μιας κοινότητας, η οποία δεν περιορίζεται απαραίτητα στον κύκλο τους στον πραγματικό κόσμο», σχολιάζει η Σούζαν Μάρτιν της Harris Interactive.

Προς επίρρωση των αποτελεσμάτων της έκθεσης αυτής έρχονται και εκείνα μελέτης της eMarketer με τον τίτλο «Tweens and Teens Online: From Mario to MySpace».

Σύμφωνα με τα στοιχεία των ερευνητών, τα μικρότερης ηλικίας παιδιά θα συνδεθούν online πολύ πιο σπάνια και κυρίως για να παίζουν παιχνίδια, δηλαδή για να κάνουν κάτι μόνο τους.

Αντίθετα, οι έφηβοι πολύ γρήγορα αναπτύσσουν ενδιαφέρον για να χρησιμοποιήσουν το Διαδίκτυο για επικοινωνία. Έχουν φίλους που δεν συνάντησαν ποτέ.

Η φύση των φιλικών σχέσεων διαφοροποιείται στους εφήβους, αφού το ένα τρίτο και πλέον των ερωτηθέντων εφήβων δηλώνει ότι έχει τουλάχιστον μια φορά επικοινωνήσει με κάποιον φίλο online, τον οποίο δεν έχει συναντήσει ποτέ στην πραγματική ζωή.

Οι έφηβοι που έχουν ήδη προφίλ στα site κοινωνικής δικτύωσης, λίστες φίλων στον IM και στα κινητά τηλέφωνα απαντούν ότι έχουν ένα πολύ σημαντικό αριθμό φίλων: Κατά μέσο όρο 75 στα προφίλ online, 52 στις λίστες IM και 38 στο κινητό



τηλέφωνο.

Εντούτοις, οι έφηβοι εξακολουθούν να δίνουν αξία στις διαπροσωπικές φιλίες περισσότερο από ό,τι στις ηλεκτρονικές.

Στο δείγμα των εφήβων που έχουν φίλους με τους οποίους επικοινωνούν μόνο μέσω Internet, μόλις το 16% θεωρεί αυτούς τους φίλους πολύ ή αρκετά στενούς. Όμως, αξιοσημείωτο είναι ότι το 77% όσων έχουν φίλους με τους οποίους επικοινωνούν τόσο online όσο και έχουν μια διαπροσωπική επαφή εκτιμά ότι αυτές οι φιλίες είναι πολύ ή αρκετά στενές.

**Πηγή: ΗΜΕΡΗΣΙΑ**

<http://www.greektechforum.com/forums/showthread.php?t=9714>.

A. Ποιο είναι το θέμα και ποια η θέση της αρθρογράφου;

-----

-----

-----

-----

B. Να κατατάξεις τα ρήματα σχετικά με το Διαδίκτυο (Ιντερνετ) ως προς τη διάθεσή τους και την έγκλισή τους;

Ενεργητική διάθεση	Παθητική διάθεση	Μέση διάθεση	Ουδέτερη διάθεση

	<p>ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ <i>επένδυση στην κοινωνία της γνώσης</i></p>	
<p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ</p>	<p>πρόγραμμα για την ανάπτυξη ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ</p>
<p>Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης</p>		

--	--	--	--

Οριστική	Υποτακτική	Προστακτική

Δ. Σε ποια συμπεράσματα σε οδηγεί η εξέταση των διαθέσεων και των εγκλίσεων των ρημάτων<sup>5</sup>;

-----  
 -----  
 -----  
 -----

Ε. Συμφωνείτε με τη θέση της αρθρογράφου;

-----  
 -----  
 -----  
 -----

<sup>5</sup> Εδώ αναμένεται να σχολιασθεί η βεβαιότητα της οριστικής που έχει να κάνει με την χρήση των ερευνητικών δεδομένων.



Φύλλο εργασίας 5

## Ε-ρωτες και φιλίες στα χρόνια... του Ιντερνετ

Δια-δικτυωμένες παρέες που γνωρίστηκαν μέσα από blogs και ιστοσελίδες ξέφυγαν από τα στενά όρια του υπολογιστή. Εγιναν αχώριστες, ανταλλάσσοντας επισκέψεις, συνεργασίες, κάνοντας κουμπαριές ακόμα και γάμους



Η Κατερίνα Λαϊοπούλου και η Ρούλα Φουρναράκη βρέθηκαν στο [Παρίσι](#) και το [Λονδίνο](#) και ήδη στο μυαλό τους οργανώνουν την επόμενη εξόρμηση στο εξωτερικό

Οι δεσμοί φιλίας από τα παιδικά και σχολικά χρόνια θεωρούνται από πολλούς άρρηκτοι, καθώς δημιουργούνται την εποχή της... αθωότητας. Κάποιοι αναπολούν με νοσταλγία τους... «συμπολεμιστές» από τον στρατό.

Άλλοι κάνουν κολλητούς μέσα από το πανεπιστήμιο ή τη δουλειά, αν και από ορισμένους αμφισβητείται η γνησιότητα και η ανθεκτικότητα μέσα στον χρόνο αυτού του είδους φιλίας, καθώς πιστεύουν πως ενδεχομένως να «υποσκάπτεται» από τον ανταγωνισμό. Τώρα, έρχονται να προστεθούν και οι... ιντερνετικές φιλίες.

Το Διαδίκτυο έχει κατηγορηθεί για αποξένωση των ανθρώπων. Πολλοί όμως λένε πως εκεί γνώρισαν έναν καλό φίλο, τον «κολλητό», τον έρωτα.

Μπλογκάροντας και στέλνοντας σχόλια σε ηλεκτρονικές αναρτήσεις βρήκαν ένα χέρι να πιαστούν σε δύσκολες περιόδους, ένα φιλαράκι να μοιραστούν στιγμές ξεγνοιασιάς και δημιουργίας, έναν... «εξομολογητή», έναν φίλο να δώσει μια συμβουλή.

Μέσα από τα μπλογκ και τις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης αναπτύσσονται όλο και συχνότερα δυνατές σχέσεις ανάμεσα σε άτομα με κοινά ενδιαφέροντα ή κοινή στάση ζωής, που ξεφεύγουν από τα στενά ιντερνετικά πλαίσια και την ανωνυμία του Διαδικτύου.

Στην αρχή, επικοινωνούν... πληκτρολογώντας. Στη συνέχεια, αποφασίζουν να γνωριστούν από κοντά και σε πολλές περιπτώσεις απλά «δένουν» και γίνονται αχώριστοι. Ακολουθούν εκδρομές, ανταλλαγές επισκέψεων στα σπίτια, συνεργασίες, κουμπαριές ακόμη και γάμοι.



Οι περισσότεροι είναι αρχικά επιφυλακτικοί και δεν περιμένουν πολλά από μία, εκτός υπολογιστή, επαφή.

Είναι αρκετές όμως οι περιπτώσεις ανθρώπων που «κόλλησαν» αμέσως και πλέον οι φίλες αυτές μετρούν ήδη αρκετά χρόνια. «Θεωρώ το Ιντερνετ απρόσωπο. Με το τίποτα δεν περίμενα να βρω μέσα από αυτό μια φίλη.

Κι όμως διαφεύστηκα. Μέσω ενός site γνώρισα τη Ρούλα στην οποία έχω πλέον εκμυστηρευτεί πράγματα που δεν ξέρει ούτε η καλύτερη εδώ και 25 χρόνια φίλη μου. Έχω γνωρίσει και πολλές ακόμη κοπέλες που μας συνδέει η αγάπη για το ίδιο χόμπι και συναντιόμαστε για να δημιουργήσουμε», λέει στο «Εθνος» η μπλόγκερ Κατερίνα Λαϊσπούλου.

Το Ιντερνετ δεν... φέρει ευθύνη απλά για μεμονωμένες φίλιες. Έχει το... χάρισμα να φέρνει σε επαφή ακόμη και γκρουπ ατόμων που έχουν έναν κοινό στόχο ή ένα κοινό πάθος.

#### ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΕΣ ΕΠΑΦΕΣ

##### **Ταίριαξαν γονείς αλλά και παιδιά**

Το πρώτο, εκτός υπολογιστή, ραντεβού δόθηκε σε κινηματογραφική αίθουσα πριν από δύο χρόνια. Λίγα λεπτά ήταν αρκετά για να γεννηθεί μία πολύ καλή φίλια ανάμεσα σε δύο ζευγάρια και τα παιδιά τους. Η Ασπα και ο Βασίλης επικοινωνούσαν με τον Χρήστο αφήνοντας σχόλια ο ένας στο μπλογκ του άλλου, μέχρι που αποφάσισαν να τα πουν και από κοντά.

«Είδαμε πως έχουμε κοινά ενδιαφέροντα, κοινό τρόπο σκέψης, είμαστε γονείς και έτσι είπαμε να συναντηθούμε με τον Χρήστο και τη σύζυγό του Κατερίνα. «Κολλήσαμε» από την αρχή. Λίγους μήνες μετά, μάλιστα, φτιάξαμε από κοινού και το μπλογκ <http://mamades.mpampades.gr>».

Και το σημαντικό είναι πως ταίριαξαν και τα παιδιά μας. Τώρα τα πηγαίνουμε εκδρομές και βγαίνουμε έξω συχνά», λέει η Ασπα Τσαμαδή.

#### ΟΛΙΒΙΑ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

##### **Το κλαμπ του μάρσιπο**

Η Ερατώ και η Αθηνά, 11 και 14 μηνών αντίστοιχα, δεν είναι απλά φίλες από την... κούνια, αλλά από την... κοιλιά και όταν μεγαλώσουν θα λένε πως γνωρίστηκαν μέσω μπλογκ, ή πιο σωστά οι μαμάδες τους έγιναν φίλες μέσω μπλογκ και στη συνέχεια και οι ίδιες.

Η Ολίβια Γαβρίλη, μητέρα της μικρής Αθηνάς και πολύ γνωστή μπλόγκερ (<http://blog.eimaimata.gr>), όταν ήταν ακόμη έγκυος, έψαχνε μέσω του Διαδικτύου να βρει το κατάλληλο μάρσιπο για το μωρό της. Κατόπιν αναζήτησης σε διάφορες ιστοσελίδες κατέληξε να παραγγείλει από το μπλογκ <http://pantoumazi.gr> της Ευαγγελίας Παπαχειμώνα, που είναι μητέρα της Ερατώς. Τότε, άρχισαν οι δύο κοπέλες να ανταλλάσσουν σχόλια η μία στις αναρτήσεις του μπλογκ της άλλης, μέχρι που κατέληξαν να είναι πλέον κολλητές.

«Συναντιέμαι με την Ολίβια πιο συχνά από κάθε άλλη μου φίλη και συζητάμε ακόμη και προσωπικά ζητήματα που δεν συζητάω ούτε με τις φίλες από το Δημοτικό», τονίζει η Ευαγγελία.

«Με την Ευαγγελία ταιριάξαμε αμέσως. Επιπλέον, μέσω του μπλογκ μου, το οποίο επισκέπτονται 6.000 - 7.000 άτομα καθημερινά, έρχονται σε επαφή πολλές μαμάδες.



Οργανώνω και μαμαδο-συναντήσεις σε διάφορα μέρη της Ελλάδας, στις οποίες συγκεντρωνόμαστε κάθε φορά 70-80 μαμάδες με τα παιδιά μας. Με αφορμή αυτές τις συναντήσεις έχουν δημιουργηθεί πολλές φίλιες και κουμπαριές. Οι περισσότερες φίλες μου πλέον είναι από το Ιντερνετ», λέει η Ολίβια.[...].

ΡΟΥΛΑ ΓΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ <http://handmadebykaterina.blogspot>.

Α. Αποτυπώστε σε μια παράγραφο το συμπέρασμα από τις παραπάνω εμπειρίες που καταγράφονται στο άρθρο.

-----  
-----  
-----  
-----  
-----  
-----  
-----  
-----  
-----  
-----

### Φύλλο εργασίας 6



## 'Με αφορμή την παγκόσμια μέρα ασφαλούς χρήσης του Διαδικτύου' Της Γιώτας Λόγιου



**Ένας καταγισμός άμεσης και ασταμάτητης πρόσβασης, ασυμμετρίας πληροφοριών, εικονικής αντίληψης των ιστοσελίδων, απόσπαση της προσοχής, έμφαση ιστοσελίδων όχι στο περιεχόμενο αλλά στα «τρικ» προσέλκυσης των επισκεπτών είναι μόνο λίγοι από τους πολλούς παράγοντες οι οποίοι συντέλεσαν στη διαμόρφωση ενός ρομποτικού πληθυσμού ανά τον πλανήτη απέναντι στο διαδίκτυο.**

Ο χαρακτηρισμός «ρομποτικός» δεν είναι καθόλου τυχαίος. Σήμερα περισσότερο από ποτέ το διαδίκτυο προσφέρει απλόχερα πειρασμούς στους οποίους ενδίδουν παιδιά και ενήλικες, γίνονται έρμια απέναντι του και τις περισσότερες φορές αυτό συμβαίνει ασυνείδητα. Η απόσταση μεταξύ επιθυμίας και πραγματικότητας καταργείται επικίνδυνα μέσω της προβολής και εξυπηρέτησης ασυνείδητων ναρκισσιστικών φαντασιώσεων που λειτουργούν μέσω του διαδικτυακού χώρου και αυτό εγκυμονεί τον κίνδυνο να παραπέσει ο χρήστης σε κατάσταση αποπροσωποποίησης, ταύτισης, παραποίησης της πραγματικότητας, κοινωνικής απομόνωσης ακόμα και σε εθισμό.

Από την πρώτη διαδικτυακή μορφή το γνωστό σε όλους e-mail ή αλλιώς ηλεκτρονικό ταχυδρομείο -που άρχισε πειραματικά το 1965- μέχρι σήμερα το δημοφιλέστατο site κοινωνικής δικτύωσης «facebook», έχουν αποκόψει το κομμάτι της προφορικής και της μη λεκτικής επικοινωνίας όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τη στάση του σώματος, τον τόνο της φωνής μας, τις εκφράσεις μας κ.ά. και μένει μόνο το γραπτό μήνυμα.

Σε αντίθεση με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, τα sites κοινωνικής δικτύωσης παρέχουν την δυνατότητα του chatting, δηλαδή το να μιλάς ταυτόχρονα με πολλά άτομα σε αληθινό χρόνο. Πασίγνωστα είναι και τα ηλεκτρονικά παιχνίδια του διαδικτύου που φλερτάρουν με την διαταραχή της αντίληψης ονομαζόμενη



**αποπροσωποποίηση.** Η διαταραχή αυτή ωθεί το άτομο να βιώνει την πραγματικότητα ως όνειρο ή ως ταινία ή ότι λειτουργεί ως ρομπότ.

Αποτέλεσμα είναι να αφιερώνονται άπειρες ώρες μπροστά στον υπολογιστή προκαλώντας **εθισμό**. Δεν είναι απρόσμενο που αυτό ελκύει περισσότερο τους νέους, πλέον και τα παιδιά, διότι είναι ένα καινούργιο πεδίο κοινωνικών συμπεριφορών και δράσεων με περιορισμένους για τους ίδιους τους χρήστες κανόνες και ελευθερίες. Κάτω από τη σκοπιά της ανωνυμίας και της ελευθερίας και χωρίς να χρειάζονται σωματικές πράξεις πέραν της δακτυλογράφησης ή κάποιου μοχλού, η λειτουργία αυτή θεωρείται αποδεκτή κατ' αυτούς, ως επί το πλείστον συμπεριφορά για μια ρεαλιστική ζωή.

Οι χρήστες ανακοινώνουν διαδικτυακά τις επιθυμίες τους και ικανοποιούνται μέσα από αυτό, διότι πλέον προβάλλεται ως κάτι φυσιολογικό. Μέσα από τα κοινωνικά sites εξαπλώνονται εγωκεντρικά συναισθήματα για την εικόνα του κάθε χρήστη και με το πέρασ του καιρού μια τέτοια συμπεριφορά μπορεί να προκαλέσει **ταύτιση**, τάση δηλαδή του ατόμου να γίνει ένα άλλο πρόσωπο. Όπως και σύγχυση στα όρια πραγματικού και πλασματικού, αυτό που προανέφερα ως **παραποίηση της πραγματικότητας**. Στην περίπτωση αυτή δημιουργείται η πιθανότητα να αναπτυχθούν φαινόμενα ψυχοπαθογένειας καθώς ο χρήστης απαρνείται τη διαφορά ανάμεσα στην επιθυμία και την αδύνατη εκπλήρωση της.

Τα άτομα που έχουν την τάση σε ψυχωτικές συμπεριφορές μέσα στο διαδίκτυο βρίσκονται αντιμέτωποι αρκετά σε κοινωνικούς αποκλεισμούς και στην πραγματική τους ζωή. Είναι γι' αυτούς το διαδίκτυο μια ελκυστική διέξοδος και τους δίνει την ψευδαίσθηση της αποκατάστασης και της αποδοχής. Έχουν προδιαθέσεις κατά κυρίως για **κοινωνική απομόνωση**, για μειωμένη αυτοεκτίμηση, αποξένωση, σύμπλεγμα κατωτερότητας και ίσως κάποια υπάρχουσα κατάθλιψη. Θέλουν να «τρέφονται» από την πλασματικότητα του κυβερνοχώρου και να μεταβαίνουν νοητικά σε μυθικές καταστάσεις.

Η ασφάλεια που δύναται να παραχθεί πρώτα και απαιτείται είναι σε παιδιά που δεν έχουν ακόμα αναπτύξει επαρκώς το γνωστικό και νοητικό τους επίπεδο και αναφέρομαι σε παιδιά δημοτικού σχολείου. Οι γονείς αλλά και οι δάσκαλοι πρέπει να



αφιερώνουν χρόνο και να εξερευνούν μαζί με τα παιδιά τους ιστοσελίδες στο διαδίκτυο, να τα ενημερώνουν πως αρκετά από αυτά που βλέπουν δεν είναι αληθινά, να τους επισημάνουν την απαγόρευση συνάντησης με άτομα που γνωρίζουν διαδικτυακά όπως επίσης και να μην ανεβάζουν φωτογραφίες δικές τους ή ανθρώπων της οικογενείας.

Υπάρχει κι ως γνωστόν η πρόληψη με υπηρεσίες που απαγορεύουν την επίσκεψη σε ακατάλληλες ιστοσελίδες. Οι εξελίξεις στον τομέα του διαδικτύου είναι συνεχείς και γρήγορες και χρειάζεται σπιρτάδα και εξυπνάδα ο χειρισμός τους για αποφυγή των χειρότερων τόσο για τους ενήλικες όσο και για τα παιδιά.

A. Ποιο είναι το θέμα και η θέση της αρθρογράφου;

.....

.....

.....

.....

B. Ποιες είναι οι συνέπειες, κατά την αρθρογράφο, από τη χρήση του Διαδικτύου;

.....

.....

.....

.....

Γ. Ποια έγκλιση χρησιμοποιεί κυρίως στο κείμενό της η αρθρογράφος; Γιατί;<sup>6</sup>

.....

.....

<sup>6</sup> Εδώ η χρήση της οριστικής και της ενεργητικής σύνταξης με δράστη τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης «δαιμονοποιεί» τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης και «θυματοποιεί» τους χρήστες.

 <p><b>Ευρωπαϊκή Ένωση</b> Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	 <p>ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ <b>ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ</b> <i>επένδυση στην κοινωνία της γνώσης</i> ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης</p>	 <p><b>ΕΣΠΑ</b> <b>2007-2013</b> πρόγραμμα για την ανάπτυξη ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ</p>
--	--	---

-----  
-----  
-----

Δ. Ποιος εμφανίζεται ως «θύτης» (δαιμονοποίηση) και ποιος ως «θύμα» στο άρθρο;

-----  
-----  
-----

Ε. Συμφωνείτε με τις απόψεις της αρθρογράφου;

-----  
-----  
-----  
-----  
-----  
-----



Φύλλο εργασίας 7

**Κίνδυνοι στα σχολεία: Facebook κίνδυνοι και μαθητές**



## Συγγραφέας: Ευστράτιος Παπάνης

Οι κίνδυνοι στο facebook και η χρήση των social networks είναι από τα μεγαλύτερα θέματα συζήτησης των ημερών. Τα δίκτυα κοινωνικής δικτύωσης (social network) γοητεύουν τους μαθητές, που βρίσκουν ότι η ηλεκτρονική κοινωνική δικτύωση είναι ο βολικότερος τρόπος επικοινωνίας. Σε έρευνα που διεξήγαγα για τη χρήση του facebook από μαθητές διαπιστώθηκαν τα εξής:

- Τα κορίτσια καταλαμβάνουν ακραίες θέσεις, δηλαδή είτε χρησιμοποιούν το Facebook πολλές ώρες ή είναι περιστασιακοί χρήστες, Τα αγόρια εμφανίζονται πιο ευνοϊκά διακείμενα απέναντι στην κοινωνική δικτύωση από ό,τι τα κορίτσια. και είναι περισσότερο εξαρτημένα από τη χρήση του Facebook.
- Οι πολύωροι χρήστες του Facebook έχουν συνήθως γονείς που είναι απόφοιτοι της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Όσο υψηλότερο είναι το επίπεδο γνώσεων των γονέων σχετικά με τον Η/Υ, τόσο περισσότερο ασχολούνται τα παιδιά τους με το διαδίκτυο και την κοινωνική δικτύωση μέσω Η/Υ.
- Οι πολύωροι χρήστες του Facebook έχουν χαμηλή συμμετοχή σε δημιουργικές δραστηριότητες κατά τον ελεύθερο χρόνο τους.
- Οι περιστασιακοί χρήστες του Facebook στην πλειοψηφία τους ασχολούνται με τους φίλους τους, ενώ όσοι επενδύουν πολύ χρόνο είναι κατά κύριο λόγο μοναχικοί χρήστες.
- Πολλοί θεώρησαν ότι η ηλεκτρονική κοινωνική δικτύωση είναι ο βολικότερος τρόπος επικοινωνίας, που θα αντικαταστήσει το email και τις πιο συμβατικές μορφές διάδρασης. Κανόνιζαν τα ραντεβού τους μέσω του Facebook αντί να τηλεφωνήσουν, συζητούσαν γι' αυτό με τους φίλους τους και χρησιμοποιούσαν την ηλεκτρονική ιδιόλεκτο (αργκώ).
- Πολλοί χρήστες δήλωσαν ότι αυτό που τους συναρπάζει στο Facebook είναι ότι γνωρίζουν άτομα που μοιράζονται τα ίδια ενδιαφέροντα, ότι έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες που τους ενδιαφέρουν, ακόμη και ότι συγκροτούν ομάδες μελέτης για τις εξετάσεις.
- Η ευχαρίστηση που προέρχεται από την ενασχόληση με το Facebook και η φυγή από το διάβασμα είναι η βασικότεροι λόγοι ενασχόλησης με αυτό (στους μαθητές Λυκείου). Το Facebook δεν είναι πια εργαλείο, αλλά εναλλακτικός τρόπος ζωής.
- Οι περισσότεροι δήλωσαν ότι μέσω της εφαρμογής αυτής κατάφεραν να επανασυνδεθούν με άτομα ή φίλους που είχαν χάσει εδώ και καιρό.
- Οι περισσότεροι χρήστες έχουν κουραστεί πλέον με το πλήθος των εφαρμογών του Facebook, με τις άπειρες προσκλήσεις σε quiz και test χαμηλού επιπέδου.
- Το κυριότερο χαρακτηριστικό του Facebook, που τους προσέλκυσε εξ αρχής, ήταν η απλότητα των λειτουργιών του, η δυνατότητα επιλογής των εφαρμογών με τις οποίες θα πλαίσιωναν το προφίλ τους
- Αρκετοί χρήστες είχαν κουραστεί από το 'φακέλωμα' μέσω Facebook, μέσω του οποίου ο καθένας γνώριζε και μετέδιδε ποια η ψυχική διάθεση του χρήστη, τι έκανε





Ευρωπαϊκή Ένωση  
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ  
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

όλες τις χρονικές στιγμές κλπ. Οι περισσότεροι από αυτούς πιστεύουν ότι η μόδα του Facebook θα περάσει και θα αντικατασταθεί με κάτι πολύ πιο ενδιαφέρον, επειδή ξεπέρασε το μέτρο. Το διαδίκτυο έχει κανόνες αυτορρύθμισης.

- Πολλοί άνοιξαν λογαριασμό στο Facebook, επειδή είναι μόδα.
- Οι περισσότεροι κατηγορούν το Facebook ότι προάγει τις επιφανειακές αόριστες σχέσεις και ότι δεν μπορούν να βρουν πραγματική στήριξη μέσω αυτού. Παρόλα αυτά, αναγνώρισαν ότι αποτελεί υποκατάστατο για όσους δεν τα καταφέρνουν στις πραγματικές σχέσεις ή έχουν περιορισμένο χρόνο γι' αυτές.
- Οι χρήστες με μεγαλύτερη εξάρτηση από το Facebook, παρουσίαζαν την ίδια νοσηρή σχέση και με τα ηλεκτρονικά παιχνίδια και τον υπολογιστή γενικότερα.
- Οι περισσότεροι χρήστες δεν κατάλαβαν την εξάρτηση από το facebook μέχρι που κατέληξαν να αναλώνουν πολλές ώρες ασχολούμενοι με τις εφαρμογές του και σκεφτόταν γι' αυτό ακόμη κι όταν έκλειναν τον υπολογιστή.
- Το Facebook παρέχει το προσωπίο της αυτοεκτίμησης. Πολλοί αρθρώνουν συναισθήματα μέσα από αυτό, που δεν θα τολμούσαν να τα πουν στην πραγματική ζωή. Το ένστικτο και το συναίσθημα απελευθερώνεται. Αρκετοί χρήστες διατηρούσαν παραπάνω από δύο λογαριασμούς στο Facebook με διαφορετικά χαρακτηριστικά κάθε φορά. Πολλαπλές και σχιζοειδείς προσωπικότητες.
- Το γλωσσικό επίπεδο των χρηστών του Facebook πολλές φορές κατακυλάει σε ύβρεις και χυδαιολογίες, ενώ η ελληνική ορθογραφία παραχαράσσεται. Η γλώσσα είναι ένα συνονθύλευμα αγγλικών συντμήσεων και ελληνικών. Συχνή είναι η χρήση emoticons που όμως γίνονται δύσκολα στην αποκρυπτογράφησή τους και δυσχεραίνουν τη φόρτωση της σελίδας.
- Το Facebook αποτελεί μέσο επικοινωνίας, ειδικά για νέους επαρχιακών πόλεων, που δεν έχουν πολλές ευκαιρίες να γνωρίσουν όσους θα επιθυμούσαν. Παράλληλα προσφέρει τα δυνατότητα είτε για ιδιωτική συνομιλία είτε για μαζική συζήτηση.
- Σε χρήστες μικρότερης ηλικίας αναπτύσσεται ανταγωνισμός για το ποιος θα προσελκύσει περισσότερους φίλους, κυρίως του αντιθέτου φύλου.
- Οι γυναίκες χρήστες προβάλλουν τις περισσότερες φορές ένα μυστηριώδη εαυτό, που περιμένει να ανακαλυφθεί από κάποιο χρήστη με έξοχα προσόντα, γρήγορο στη γραφή και με καλές ατάκες. Οι φωτογραφίες που τοποθετούν στο προφίλ τους είναι προκλητικές μερικές φορές ή παρμένες από τον κόσμο των κινουμένων σχεδίων. Οι άντρες χρήστες συνήθως επαίρονται για τα σωματικά τους προσόντα και για τον 'τσαμπουκά' που μπορούν να επιδείξουν.
- Οι περισσότεροι χρήστες δεν ενοχλούνται που το Facebook βρίθει διαφημίσεων και πολλές φορές παίρνει πολιτική διάσταση ερήμην τους

Ευστράτιος Παπάνης. «Κίνδυνοι στα σχολεία: Facebook, κίνδυνοι και μαθητές».

<http://www.healthview.gr/node/11636>



Α. Αφού διαβάσετε προσεκτικά το κείμενο διακρίνετε τους κινδύνους που διατρέχουν οι μαθητές με τη χρήση των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης.

Να απαντήσετε χρησιμοποιώντας παθητική σύνταξη (π.χ. Με τη χρήση των Μ.Κ.Δ. υπάρχει κίνδυνος οι μαθητές να εθισθούν ....)

-----

-----

-----

-----

-----

-----

-----

-----

-----

-----

-----

-----

-----

-----

-----

-----

-----

-----

-----

-----

-----

-----

Φύλλο εργασίας 8

1. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη. Δίωξη ηλεκτρονικού εγκλήματος. Cyberkids. <http://www.cyberkid.gov.gr/above8.html>
2. Για ένα ασφαλέστερο διαδίκτυο. <http://www.saferinternet.gr>



Α. Αφού εξερευνήσετε τους παραπάνω δικτυακούς τόπους, καταλήξετε σε μερικές συστάσεις για τρόπους προφύλαξης –προστασίας από τους κινδύνους του Διαδικτύου.

-----

-----

-----

-----

-----

-----

-----

#### **Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ**

Το σενάριο μπορεί να συντομευθεί, αν περιορισθεί το εύρος των κειμένων. Επίσης μπορεί, εφόσον κρίνει ο διδάσκων ότι πρέπει όλοι οι μαθητές να ασκηθούν σε καθεμιά εργασία, να ασκηθούν παράλληλα όλες οι ομάδες σε βασικές εργασίες.



## Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο στηρίζεται στον εποικοδομητισμό και στην επικοινωνιακή προσέγγιση γλωσσικών φαινομένων (του ρήματος εν προκειμένω). Επιχειρείται ο συνδυασμός όλων των άκρων του ρόμβου. Η δυσκολία είναι ότι αυτή η προσέγγιση στο γλωσσικό μάθημα δεν έχει πολλά παραδείγματα στην ελληνική βιβλιογραφία και οι πρώτες απόπειρες έχουν πρωτόλεια στοιχεία που χρειάζονται τη «λείανση» της διδακτικής πράξης. Ο χρόνος και σε αυτή την περίπτωση είναι αδυσώπητος και χρειάζεται πολύ καλός έλεγχος της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας, ώστε οι προσπάθειες των μαθητών να καταλήξουν σε κάποιο αποτέλεσμα.

## Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Cope, B. & M. Kalantzis (eds). 2000. *Multiliteracies. Literacy Learning and the Design of Social Futures*. London/New York: Routledge.
- Ogle, D. M. 1986. *K-W-L: A teaching model that develops active reading of expository text. Reading Teacher*, 39, 564-570.